

SZARVAS ÉS VIDÉKE

TÁRSADALMI ÉS SZÉPIRODALMI HETILAP.

Megjelen hetenkint egyszer, vasárnap reggel.

Előfizetési ár:

Egész évre 5 frt — kr. — Félévre 2 frt 50 kr.
Negyedévre 1 frt 25 kr. — Egyes szám ára 10 kr.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Beliczey-utca, 1071. szám, hova a lap szel-
lemi részét illető közlemények és előfizetési
pénzek küldendők.

Hirdetések és nyilttéri közlemények jutányos
áron vétetnek fel.

Egyes számok kaphatók

Nyáczik Soma Utóda korcskúrában.

Életpályák

A magyar szülők gondolatai eggyel szaporodtak. Most az iskolaév végén új kérdés előtt állanak, kiknek gyermekeik jövőjéről kell gondoskodniok. Melyik pályán lehet legkönnyebben boldogulni? — ez a kérdések kérdése. Minden szülő úgy szeretné ellátni gyermekét, hogy soha az élet szenvedéseit, nélkülözéseit meg ne ismerje, hogy úr legyen belőle, a ki könnyen élhet és költöget kedve szerint, és a ki a munkát csak másoknál lássa, ő pedig színekura után éljen, mint magasrangú állami tisztviselő vagy főpap. Hogy más pályán is lehet boldogulni, azt tudja ugyan, de már nem tartja boldogságnak. A földolog semmi munka vagy legalább is nagyon kevés munka és nagy fizetés és nagy rang. Ez a szülők álma és mindent elkövetnek, csak hogy ez álmom valósuljon.

De fájdalom, magasrangú hivatal mindössze csak 12.000 van Magyarországon, a főpapok száma is meg van

szabva és így a két millió tanulónak csak elenyésző csekély hanyada lehet nagy úr. A gyermekek tömege, nem számíthat protekcióra, a nélkül pedig színekurát nem lehet kapni Magyarországon.

Mi legyen tehát annyi százezer fiúból, a ki a tudományos pályára készül! Az ügyvédi, orvosi és mérnöki pályák már nem olyan kecségető többé, mint azelőtt, a mikor kevesebb tehetséggel is nagy vagyont biztosított a diploma. Ma már a diplomás embernek is fel kell vennie a harcot a versenyvel, mely legyűri a középszerűségeket. A tizenkilencedik század végén a protekció hiányát csak két dologgal lehet helyettesíteni: munkával és tehetséggel. É kettő együttvéve annyit ér, mint a protekció egy maga, és a ki nem akar a protekciótól háttérbe szoríttatni, annak ernyedetlen szorgalommal kell dolgoznia és minden tehetségét latba vetnie a létfenntartás küzdelmében.

Szüneteje van a tanuló ifjúság-

nak. Felszabadulva az iskola zárt helyiségeiből a mezőkön és réteken szabadon tölthetik idejüket és edzhetik testüket, hogy annál jobban bírják a szellemi munkát a szünidők elmúltával, majd ha újra átlélik az iskola küszöbét. Csak a szülőknek nincsen szünidejük, ők most még többet gondolkoznak, mert most kell elhatározniok, hogy gyermekeik számára melyik életpályát válasszák. Az elhatározás nehéz. Akármerre tekintenek, mindenhol túlnépesedés. Az ügyvédi kar panaszkodik és módot keres hanyatló anyagi helyzetének javítására. Az orvosok is keseregnek. Nekik meg az fájt, hogy sok a beteg, de kevés a jövedelem; a műszaki diplomák tulajdonosai is duzzognak, mert szolgálataik nem részesülnek igazságos elismerésben. Mindenki tud egy verset sirni hivatása bajairól és alig találunk valakit, aki választott pályájával meg volna elégedve.

Hol rejlik ennek az oka? E kérdésre csak kevesen tudnak válaszol-

TÁRCSA.

Epres falu gyásza.

(Karczolat.)

Ide, nem messzire van egy falu, nevezük Epresnek; utcáit az előre látó földi godnviselés eperfakkal fásította be.

Nagyon helyes intézkedés volt ez; hiszen a sors által oda üzött lakosság talp alattnyi földbirtokot nem kapott s így a megélhetésnek valamely más forrását kellett számára biztosítani.

A gondoskodás jól ütött be.

Nincsen az az árvamegyei inség, mely megrendítené a lakosok bizalmát. Hiszen az inség legkésőbb a tavasz idején fenyeget, akkor pedig már virágozik az eper, s ha virágozott, gyorsan meg is érik.

Eperéréskor volt utam e faluban, hol a következő, részben szomorú históriának voltam fül- és szemtanúja.

Szomorú ábrázattal jő a a községi orvoshoz Kigyós János. Ügyet sem vet a nagy kutyára, mely üdvözlésére siet, csak a kutyát csitító leányzóhoz fordul kérdésével.

— Ide haza van-e a doktor ur?

— Hogy ne! Ott van az eperfán.

— Hidd csak le.

— Nem gyün a' le; menjen maga fel hozzám.

— Ki van itt? hangzik az alatt járó fellegek közül érdes hangú kérdés.

— Én volnék kérem, teins doktor uram: tessék csak lejönni!

— Hjah! barátom, nem megy az olyan könnyen; jöjjék fel maga, hiszen nem olyan nehéz dolog az!

Kigyós János enged a szives meghívásnak s már ott foly a párbeszéd.

— Há' mi baj, hé? Egyék!

— Köszönöm, hisz én is fáról jövök.

Most esett le róla a kis fiam, Jancsika s biz' annak vége.

— Meghalt?

— Meg a!

— Ne mondja!

— Bizony kérem, azt már hiába dörzsölik. Sir az anyjuk, de nagyon! Nem adtam volna a gyereket, nincs az a száz forint. Felmászott utánam. Mondtam: "gyerek, lepotytyánsz. . ."

— Nem én "apuska"! Alig hogy ki-
mondta: "ég török, gyerek bukik, s mindjárt oda lett.

— Hát majd megnézzük; csak menjék a község házába és jelentse az esetet a jegyző urnak, mert itt vizsgálat lesz.

— E' mán jó eper: köszönöm is szépen és hát elmegyek.

— Csak menjen, tüstént megyek én is.

A kisbíró ott áll a község ház boltajtájában, gyönyörrel szemléli, hogy mennyi aprójószág van ebben a kis faluban.

Utcasoron az eperfák árnyas hűsében ott legelész malacz, liba, kacska és csirke, szedegeti a lehullott epret. Embert nem látni sehol; az mind fönt van az eperfán. Onnét kerül ki a reggeli, ebéd, vacsora és töbdrendbéli ozsonna.

A kisbíró Kigyós Jánost észre vette: Mi baja lehet ennek az embernek? Hivatalt nem visel s még sincs ott, a hol a többi. Szegény kis bíró! ő, hivatalból köteles megszűröl nézni a lakmározókat, őrizni a falut és község házát. . . .

— Mit keres itt, kérde a kisbíró.

— A jegyző urat keresem.

— Minek a?

— Egy kis bajom van s ide küldött az orvos úr.

— Hát már ő nem gyógyított?

— Ezt már ő se gyógyítja meg, mert az nélküle gyógyult.

ni. Pedig nem is kell hozzá boszorkányság, hogy meg fejtsük. A bajkútforrása főleg abban rejlik, hogy Magyarország lakossága többnyire idegenkedik az ipar és kereskedelem pályáitól. Urakat akarunk nevelni gyermekeinkből és nem munkásokat. Mert sajnos még mindig az a fölfogás dívik, hogy a ki dolgozik, az úr nem lehet. A kereskedőnek az iparosnak pedig dolgozni kell, ha boldogulni akar, a munkától pedig mindenki húzódik és ezért nincs komoly számbavehető kereskedelmünk sem nagyobb szabású iparunk.

Ha ezekkel az előtételekkel végre le tudnánk számolni, ha gyermekeink jövőjét a munkára és nem az úrhatnamság alapjára fektetnők, ha az életpálya választásánál nem lebegne szemünk előtt az a néhány fényes állás, a mi csak protekcióval elérhető, hanem az egyéni tehetség becse: akkor könnyen megtalálhatná minden szülő a gyermekének megfelelő életpályát és a pályatévészett emberek száma nem növekednék olyan ijesztő módon e hazában.

Önkéntes tűzoltó testület. Szarvas város polgárai ma, délelőtt 11 órakor önkéntes tűzoltó testület alakítása végett a városházához vannak egybehíva. A megalakulás alig szénved kétséget, minthogy annak erkölcsi és anyagi támogatását most már városi előjárásunk is feladatául tekintik, hogy így eleget tegyen a magas körmánya által sürgetett követelménynek. Mivel elől a polgárok is oly számmal jelentkez-

tek a részvételre, mely szám a sikeres kezdeményezést biztosítani látszik.

E tekintetben mindehsetrre a mai alakuló közgyűlés népessége és a nemes ügyet megillető rokonszenves hangulat lesz döntő.

A testület nem azért alakul, mert nem lenne bizalma a népnek tűzvésszéltanúsított buzgalmában és ügyességében, hanem azért, mert sok oly tűz elleni megelőző védekezést lát még szükségesnek, melyet csak mint testület remél keresztülvihetni. Ilyen egyebek közt építkezésünk reformja, mely a jelenleg használatban levő építkezési anyag megtartása mellett is annyi hasznost nyújthatna városunknak, hogy tűzbiztos építkezése az egész alföldön mintaszerű lehetne, minthogy a kellő távolság és utcák egyenessége különben is megvan. Továbbá a gyorsabb kivonulás a vészhez, az oltószereknek szétosztása mind megoldásra vár. Azt tapasztalhatta bárki hogy a fecskendők később érnek a tűzhöz, az attól jóval távolabb lakó embereknél is. Ily nagy területen fekvő községben több szerlelep és a fecskendőknek emberi húzásra való felszerelése szükséges, mert 2-3 párlóvat nem tarthat a város készenlétben.

A tűzjelzés, az óratorony a város legszélén lévén — nagy szélben nem elég átható. Pedig ép ily időben van a gyors jelzésre legnagyobb szükség.

A oltószerek hiányos volta szintén kiegészítést igényel. Hogy e tekintetben előjárásunk sokat tett az elmúlt 6 év alatt, elismerjük s nem is az ő jóindulatán, hanem inkább szakismeret hiányán mult, hogy az oltóseprű (pacsomag) használata népünk kezében itt, a hol a nádas épületek száma logkevesebb 2500-ra megy, maig sincs elterjedve; pedig futó tűzkor ezen egyszerű eszköz a tűzi fecskendővel versenyez hasznosságban.

Az önk. tűzoltótestület második sorban megalakítandó azért, miután szervezett

tűzoltó csapat létesítésére az ország minden községe a belügyminiszterium által kötelezve van. Most már az a kérdés, hogy buzgó tűzoltó — e a szarvasi nép vagy sem? Ha igen, úgy nincs oka a miniszteri rendeletet a foganatosítás megkísérlése nélkül agyon hallgatni, vagyis annak ellen-szegülni, mert a ezélba vett, önkéntes tűzoltó testület oly demokratikus alapon szervezkedik, hogy annak tagja rang- és valláskülömbőség nélkül mindegyik tisztességes ember lehet. Tagsági díjat működő tag nem fizet. Csupán 6-8 gyakorlati leczkét látogat a munkaszünet idején az őszi hónapok vasárnap délutánján s tűzvésszélt aláveti magát a rendszeres működés szabályainak. Az egyenruha megszerzése alapszabályilag egy tűzoltóra sem kötelező s ha ilyennek viselése — (csakis szolgálóban) — elhatározatnak némely csapat által, ez a tűzoltásügynek mílsem árthat nálunk, mert a mi jólétnek örvendő gazdaosztályunk nem fogja a nálánál jóval szegényebb hivatalnok és iparos osztályt azért a kis fényűzésért jobban mondva fejlett izlésért irigyelni, mely különben sem köztvagyonból, hanem kinek — kinek saját zsebéből fedeztetnők. Az egyenruha sokat megnyer a tűzoltásügynek s ha van egyén, ki előtt az vonzó, annál buzgóbb tűzoltó lesz belőle, minthogy azt csak gyakorlatra és tűzhözvonulás alkalmából szabad felvennie.

Fog-e a nép azután is oly példás szorgalmat kifejteni a tűz körül, ha az önk. tűzoltó testület működését látja. Én azt hiszem hogy igen, mert önk. tűzoltók épugy mint ő nem pénzért, hanem felebaráti szeretetből dolgozik; továbbá a testület nem tartja kizárólagos szabadalmának magát a tűzoltást hanem mindenkitől szívesen elvárja, hogy őt nehéz, de nemes munkájában támogassa. Nincs tehát senki akadályozva, ha nem lehet is a testület rendes tagja, hogy a tűznél segédkezzék, ha működése a ve-

— Meghalt?
— Tisztára.
— Kicsoda?
— A kis fiam, Jancsi gyerek.
— Ma láttam . . .
— Most történt.
— Hogyan?
— Az eperfáról.
— Hm . . .
A többit már tudjuk, mert bizony az eset apróra meg lett beszélve ezek között is.
— Hol találom a jegyzőurat?
— „Fönt” van.
— Melyiken?
— Az öreg fán, az udvar végében, menjen csak fel hozzá.
— Jó napot, jegyző uram!
— Adj isten! nos, mit kíván barátom?
— Nagy baj van itt kérem.
— No?
— Doktor ur küldött ide, mer' ti man nem segit.
— Hát akkor csak jöjjön fel szaporán, és mondja el a sort. Kóstolja meg ezt az epret, ilyet tudom nem evett még.
— Ez bizon kívánatos a szemnek.
Kigyós János nagy gyakorlottságra valló ügyességgel felkuszik s elbeszéli ügyétbaját.
— Hát majd intézkedünk, most már csak menjen a tisztelendő úrhoz és ottan is végezze a dolgát, majd utána nézek az ügynek.
A papnál is nagyon szép eper volt

s ő csupán véletlenségből szintén az egyik eperfán létezett e pillanatban.
— Azonnal megyek atyámra, csak ezt a gyümölcsöt megvizsgálom. Kóstolja meg: milyen fajta eper ez?
— Szép nagy fajtának látszik könyörgöm s igen édes ízű.
Az is ilyen, az én udvaromban, a melyik miautt itt vagyok.
— Hát mi történt vele?
— Le esett róla a gyerekelem.
— Melyik? a Jankó?
— Az bizony kérem.
— És szerencsétlenség történt?
— De nagy! Tüstént meghalt szegény.
— Ej-ej, ez nagy baj! Lám minck bocsát fel ilyen gyermeket? Gyerek nem mászson a fára. Nem vigyáznak kelmetek a szegény apróságokra. Menjünk le!
Eleget mondtam én kérem, meg az anyjukom is mindig pirongatta, de hát feljött utánam, azt se tudom hogyan?
— Hát maga szolgáltatta a példát ugy-e?
— Én kicsi gyerekkoromtól fogva mászom a fát, és soha legkisebb bajom nem lett, holott lestem vagy tizenháromszor s azért itt vagyok la! És a szegény fiu már oda van . . .

— Nos hát megtörtént; azon nem segíthetünk. Be van e már jelentve a hatóságnál?
— Azt megtettem; ide küdtek.
— Jól van, menjen a kántor urhoz és ottan is intézkedjék.
A kántor néhány iskolás gyerekekkel szintén fűnt volt egy terebélyes eperfán. A gyermekek fűtyöltek, hogy egészségi szempontból ne történjék hiba, a jó nevelés e téren elővigyázatot követel. Épen ilyen elővigyázatról tanuskodott a mester intó szava.
— Misa! mért nem fűtyölsz? Megint megzabálsz. Mindjárt lezavarlak innét!
— Én most fűtyöltem tanító úr kérem de a Pista csak eszi.
— Majd annak is adok!
Kigyós János oda ért és nem férvén el a fára, csak letről beszélt felfelé elpanaszolva a bajt.
— Gyerekek elég volt. Mars le! Kend meg jöjjön fel; vagy csak maradjon, ugy is kevés van, majd lemegyek.
Pillanat alatt lent volt a 12 növendék s a kántor is lelépett.
Ő azután megértvén a dolgot, szintén szemrehányást tön a nevelés szabályai hiányos voltának gyászos következményeiről és a harangozóhoz küldte az ügyes-bajos apát

zénylettel öszhangban van s ha azzal ellenkező irányt nem követ

Az önk. testületnek tagja lehet minden 18-évet betöltött férfi s így a leendő hadkötelesek a tűzoltó gyakorlatokon a katonai rendgyakorlatok elemeit is elsajátíthatják

A megalakulás napján időszerűnek láttam a fentieket tájékoztatásul elmondani. Bővebbet a felolvasandó alapszabályokból nyerhetnek az érdeklődő taglársak.

T—t.—

A gazdasági egyesületek.

I

Mikor mostani földmívelési miniszterünk tárczáját átvette, első hivatalos nyilatkozatában, a mit az országos magyar gazdasági egyesület tisztelgő küldöttsége előtt tett, ünnepelesen megígérte, hogy célja leendő a gazdasági egyesületekkel együtt működni és oda hatni, hogy a gazdasági egyesületi élet minél magasabb fokra fejlesszessék.

Földmívelési miniszterünk e nyilatkozata, a mint általánosságban köztetszéssel találkozott, úgy kedvet, bátorságot öntött az egyesületekbe, a melyek legtöbbször az utóbbi időkben tagadhatatlan fellendülést tapasztalhattunk.

Gróf Bethlen András miniszteriségének kezdetén éreztük is minden téren a jóakaró közeledést földmívelési kormányunk részéről a gazdasági egyesületekhez.

Mindeme tényezők nagyban hatottak közre amaz általános érzet

megszilárdulásához, a mely az eddig is az egyesületekben birt mezőgazdasági érdekképviselőt rendezését és állandósítását követelte.

Hitünk az, hogy minden gazda e rendezéstől első sorban is a régi szerv, az egyesületeknek megszilárdulását várta.

Hogy mi okból, mi okból nem a legközvetlenebb multban, változást észlelhettünk a földmívelési miniszterium ezirányu politikájában, mellőzését az egyesületeknek, s kiadatott a jelszó, hagyjuk az egyesületeket magukra, azok ugy sem alkalmasak az érdekképviselőt rendezésének alapjául, teremtsünk ennek új közeget, a tanácsok és bizottságokban

A kérdés felett megindult a vita, a földmívelési miniszter deési nyilatkozatának hivatalos sulya s a vidéki egyesületek függetlenségét stb. hangoztató külön véleménye, 6 szótöbbséggel a

szövetségbe lépett gazdasági egyesületek utolsó nagygyűlésén is keresztülkergette ama véleményt, hogy a mezőgazdasági érdekképviselőt nem egyesületi, hanem bizottsági alapon szerveztessék. Mi szomoruan láttuk a félreértések hosszú s ma már felsorolni

felesleges sorozatának e harszát, de meghajlottunk a többség véleménye előtt, biztosan bizva abban, hogy ha a keresztülvitelre kerül a dolog, első sorban földmívelési miniszterünk maradjon hű első nyilatkozatához, de megmaguk a bizottsági és tanácsrendszer legnagyobb hívei is megfognak ijedni a következményektől, a melyeket han-

goztatott elveik merev keresztülvitele majd eléjük tár.

És e reményünk hála Istennek bekövetkezett.

A földmívelési miniszter által ki-nevezett országos gazdatanács közelebbi ülésein egy hangulag odanyilatkozott, hogy az érdekképviselőt szervezésénél a gazdasági egyesületekre helyezendő a fősúly.

Örülünk rajta, ez a mi óhajtásunk is.

Különösen hálával tartozunk földmívelési miniszterünknek, a ki abban az esetben ha sikerül egy oly normativumot felállítani az egyesületek szellemi és anyagi niveaujára vonatkozólag, a mely mellett azok a helyes gazdasági érdekképviselőt követelményeinek megfelelően, hajlandó a mezőgazdasági érdekképviselőt ezekre alapítani.

Ez a helyes álláspont és nagy köszönettel tartozunk mi s velünk együtt a gazdaközönség gróf Bethlen Andrásnak, hogy a mezőgazdasági érdekképviselőt sokat vitatott kérdését irányadó szavával a helyes utra terelte.

Igenis fel kell állítani a normativumot a gazd. egyesületek részére s a melyik megüti a mértéket, az felruházandó mindama jogok legtöbbszörrel, a melyet a közöltük mezőrendőri törvényjavaslat, a gazdatanácsoknak megállapított.

Ezek a normativumok pedig csak törvény útján állapíthatók meg, s kifejezést csak az egyesületek alapszabályaiban nyerhetnek.

Vagyis magának a törvénynek kell megszabnia:

1. a hatáskört, mely az érdekképviselőt megilleti,
2. azokat a főbb pontozatokat, melyek szerint azon társadalmi intézményeknek létesülniök kell, a melyek az illető jogok és kötelességekkel élni akarnak. Mert nagyon igaza van gróf Bethlen András földmívelési miniszterünknek, hogy a mezőgazdasági ügyeknek olyan biztos állandó organumra van szüksége, a melyre mindig és feltétlenül számíthatunk.

(vége köv.)

TANÜGY.

Kisdedövás.

A napokban letárgyalta az orsz. közoktatási tanács azon utasításokat, melyek a kisded-óvásról szóló 1891. évi XV. t.-c. végrehajtása céljából ki fognak bocsátatni s miután más hasonló munkálatok is már jó részt elkészültek, a közoktatási miniszter hír szerint még ez évben, valószínűleg az őszszel életbe fogja léptetni, az említett

Bolygó.

— Harangoztasson kelmed, ha már így van a dolog.

A harangozó épen abban fáradt, hogy egy eperfa derekát ölelte. Nem lehetett tudni fölfelé megy-e, vagy lefelé?

Kigyós János megállt figyelni. A mint észrevelte, hogy a szándék fölfelé irányul, azonnal odarohant és belekapaszzkodott amannak sarútlán, eperfestékes lábába, amely merénylet egészen kihozta sodrából az öregét s méltó felháborodással szólt.

— Mit akarsz János? eklézsia fája ez, nem a tied, én az eklézsia szolgálom?

— Már oda pedig föl nem megy kend mostan, mert én azért jöttem, hogy még magosabbra menjen, tudniillik a toronyba.

— Minek?

— Hát minek jár oda kelmed? jobban tudja, mint én. Most is azért menjen: harangoztassék a kis fiannak.

— Az már más. Előbb megmondhatta volna. Nem kell azért lehúzni az embert!

— Dejszen, eleget voltam már fönt az eperfán; több eperfa hallotta panaszomat, mint ember s már megúntam....

— A harangozó hivatalos komolysággal ment kötelességét teljesíteni.

A mint a harang megkondult, azonnal megnépesedtek az utcák, mindonki le-

jött az eperfáról s tarkára mázolt ajkú és kezű sokaság hömpölygött a torony felé megtudakolni: ki az, a ki ilyenkor meghalt, mikor javában érik az eper?

Megnémult a harangok szava. Alant-ról hangzik a többszörös kérdés:

«Palkó bácsi, Palkó bácsi ki halt meg!»

— Kigyós Jancsika, leesett az eperfáról!

— Szegényke, ő is?!

— És meg is halt ott helyben....

— Szép halála volt, szegénykének!

* * *

Másnap a falu apraja nagyja ott volt a Jancsika temetésén.

Az öregek, kik az epret immár csak a földről szedegetik, s gyakran kell bosszankodniok az ügyesobb malaczra-libára, zúgolódva mormogják:

«Hibás az előjáróság, hogy ezt a sok eperfát ültette. Minek akkor a ház, ha eperfán lakik a falu?»

«Dojszen komám uram, többen halnánk, ha eprünk se volna, a míg azt-ehetjük, megélünk»

Ez igazság nyilvánítása után a temetőből mindenki hazasietett — az eperfákra....

alapvető s minden tekintetben nagy jelentőségű törvényt.

Ha fontolóra vesszük a rendkívül nagy gyermekhalandóságot, mely az ország népességének számszerű gyarapodását oly érzékenyen károsítja és hátraveti; ha tekintetbe vesszük a gondozatlanság folytán évenként elpusztuló kisdedek nagy számát, valamint nemzetiségi viszonyainkat is: csak sajnálnunk lehet azt az ezelőtt uralkodott felfogást, mely szerint a kisdedevás ügye tisztán csak a társadalomra tartozik, az államot legfőleg a benevolus spectator, vagy jobb esetben a kegyes segélyző szerepe illeti meg.

Ezen sokáig uralkodott hátrányos felfogás volt az oka annak, hogy e rendkívül fontos ügyről csak a múlt évben alkotunk törvényt, mely hivatala van annak az egész vonalon hatalmas lendületet adni. Szóval, ez a felfogás késleltette a kisdedevás ügyének állami, illetőleg törvényhozási rendezését s mi tagadás benne, tényleg meg is vagyunk ez ügygyel késve, melyről ezelőtt legalább 10—15 évvel kellett volna törvényt alkotnunk.

Ha ez történik vala, ma kiszámíthatlan hatáson nagy eredményeit látnók. De hát — mondjuk — a társadalom korábban egészen magáénak vindikálta ezt az ügyet s meg kellett várni, míg a felfogások megváltoznak és lehetővé teszik a törvény megalkotásait.

El kell ismerni, hogy a társadalom tett is e téren s tesz ma is, mindazáltal az ügy nagyobb lendületet csak 1881 óta vett, mikor az állam nemcsak segélyzőleg és támogatólag hatott, hanem már tényleg az óvoda-fentartók sorába lépett. Azóta rugott fel a kisdednevelési és óvási intézetek száma 215-ről 844-re.

Mindaz azonban, tekintve, hogy az országban 12.000 község van, vajmi csekély ahhoz képest, a mit e téren létesíteni és alkotni kellene, — még pedig, mivel meg vagyunk késve, minél hamarabb és minél többet.

Ez pedig csak úgy lesz lehetséges, ha a most már teljes mérvben akcióba lépett államhatalmat a társadalom minden tényezője is minden ponton, az egész vonalon teljes erővel támogatni fogja.

Ne legyen az országban egy nevesebb és jobb módú család, vagy nagybirtokos sem, ki egy-egy óvoda, vagy gyermekmenhely állítása, avagy részben való fentartása által ne kívánja nevével a nemzet faji és közművelődése történetében emlékeztetéssé és halhathatatlanná tenni. Azoknak, kiknek isten módot adott hozzá, ambíciójuk tárgyává kellene tenniük ezt az ügyet, mert ha nem így lesz; ha a társadalom nem káromná fel, ha lehet az eddigi mérvéknél még nagyobb áldozatkészséggel, a fontos ügyet: az állam nem lévén képes egymaga megfelelni a nagy feladatnak: a törvény által megnyitott roppant mező nagy része parlagon fog maradni, melynek roppant kárát fogja vallani a nemzet.

K. Kopácsi Juliska vendéjátéka.

Annai viszontagság után végre mégis megpihent városunkban néhány napra a színművészet muzsája. Ne is vádolja városunk közönségét soha senki a színészet iránti közönnnyel, részvétlenséggel, mert daczára

hogy évek óta hitvány társaságok küzdöttek versenyt azon, hogy miként vegyék kedvét a színházlátogatástól, műpártolástól, — ha igazi művészetre talál, fellelkesül, megtölti a színpadot, tapsol, s koszorút tesz a művész lábaihoz. Miskolczy Henrik színigazgató operette társulatánál vendégszerepel a népszínház kedvelt primadonnája *Karcsaagné Kopácsy Juliska* úrnő, s néhány előadásra a múlt héten 29-én városunkba érkezett.

Kopácsi Juliska asszony ragyogó szépség, a németek által elrígylett diva leghivatottabb utóda, már is a főváros kedvence, játékában tele tüzzel, élettellel, sikkellel, psittellel, s a legtisztább operette izű pikanteriával. S a miben a híres Pálmay asszonyhoz leginkább hasonlít, ez az, hogy ő is inkább játszik mint énekel. — Hangja némi kívánnivalót hagy maga után, az alsó regiszterekben kissé fátyolozott, a felsőkben pedig bizonytalan, itt ott kissé kicsillan a hamisság, e mellett kevés a coloratura; forte és piano és pianissimo énekel, de azok az elragadó nuancirozások, miket Margó Celiánál is — különösen a »Nebánt virágban« — élvezlünk, nála nem voltak mindég fellelhetők. Mind ezért azonban gazdagon kárpótolnak az utóbb méltatott előnyök; kárpótolnak mert a minden operette divák királynője Judic asszony, — a mellett hogy elsőrangú énekesnő — legtöbb áriáját csak elbeszéli, — s megjátssza.

Szép Heléna-ban Offenbach operettejében mutatta be magát a vendég, mely operette remek zenéje mellett, arra is végtelen alkalmas, hogy a ezimszerep művésznője szépségét ragyogtassa. Meg kell vallanunk, hogy Kopácsy Juliska asszony nem zsákmányolta ki oly pikánsul a »Szép Heléna« toilette-jeleneteit mint a hogy azt népszínházi elődjénél megszoktuk, s mégis nem kevésbé volt igaz. Saját jóízültségünkön kívül bizonyította ezt Páris (Lorándi) temérdek elfogultsága.

Élénk tapsvihar fogadta a művésznőt, s az iránta felkeltett lelkesedés, — mely »Venus Invocatio«-jának jeleneténél értetetőpontját, egy perczre sem csappant meg ezután.

A társulat tagjai sok jógyekezettel, de több kevesebb eredinénnyel működtek az összejátékon. Így Páris (Lorándi) tisztán csengő tenorral énekelte, de elfogultan, vagy talán szegletesen is és élet nélkül játszott. Calchas (Török K.) szerepe szövegével küzdött, egyébként elég jó volt. Menelaus (Ferenczi Frigyes) maskja volt drasticus egész az undorig. Oreszesz (Török Margit) coupleit csinosan énekelte, Csak a kar — e minden vidéki társaság közös baja — volt élvezhetlen. A zenekar a tust elég jó hamissággal csinálta.

30-án Hervé bájos zenéjű Nebánt virágja került színre, Denise szerepében a vendégművésznővel, a ki ismét oly bájos zárdanövendék volt, oly kedvesen énekelte az elpusztíthatatlan operette fülbemászó dalait, s oly kaczkias francia tiszt volt, hogy rohammal vette be közönségünk szívet. A Jani és Juczi romanzában pedig azt hisszük felülmúlta e szerep összes személyesítőit. Nagy kár, hogy Ferenczit (Loriot) kivéve, — a ki különben most is elég drasticus volt — a társaság cseppet sem volt méltó hozzá, sőt a végtelenül rossz összjá-

ték nem egy ízben megzavarta őt a szüvegben is. Erdemes lett volna a művészkörúthoz, ha az igazgató társulatának jobbik részét hozza magával, mely állítólag Szolnokon mulattatja a közönséget. Szegény szolnoki bérnök!

Mi azonban így is élvezzük K. Kopácsy Juliska asszony művészetét, érezzük, hogy sokáig emlékünken marad, s a legnagyobb örömmel látnók őt városunkban máskor is viszont.

Folyó hó 1-én és 2-án »Madarász« és »Rip van Winkle« került színre, előbbiben »Postás Milka« utóbbiban »Lisbet« volt a vendég művésznő szerepe. Ezekről jövő számunkban.

(Z.)

Levelezés.

B.-Szt. András, 1892. június 29.

Ez előtt három évvel lén konstalálva, hogy a phylloxera szőlőskertjeinkben megkezdte ádáz pusztítását s az óta évről évre rohamos haladást tesz a szőlő megsemmisítésében. Kertjeink nagyrészt már teljesen használhatatlanná tette, s a néhány évvel ezelőtt még teljes virágpompában diszló területeken ma már bűza árpa, here és más ilyen közhasznú természetű nyek foglalták el a szőlő helyét. Gazdáink közül többen amerikai szőlővesszőket szereltek be ez év tavaszán azon reménnyel, hogy ez a phylloxera pusztításának ellenállva a termelést tovább is folytatják. Igen, de számításon kívül hagylák, hogy nálunk annak kezeléséhez nem ért senki. Sajnos, e tekintetben mi szentandrásiak magunkra vagyunk hagyatva. Népünk ragaszkodása a szőlőtermeléshez elvitázhatalan, de vajjon csodálható-e, ha az nagyon alá hanyatlak, midőn látja a termelő, hogy az országosan fellépett pusztítással szemben tehetetlenül áll. A magas kormány tart ugyan fenn szakembereket, szőlőszeti vándor-lanárokat oly célból, hogy azok időről időre megjelenjenek egyes községekben s a lakosságot okszerű védekezésre buzdítsák, oktassák.

Jaj, de szomoruan tapasztaljuk, hogy azok az urak Szentandrásról megfélekednek; pedig a hozzánk közel fekvő Szarvason úgy a múlt évben, mint ez idén is megjelent a kerületi vándortanár, de minket se látogatásával nem szerencsétletett, se az előadásról előzetes értesítést nem nyertünk.*

Óhajlandó volna, ha a hatóság községünket is azon kellemes helyzetbe juttatná, hogy részesülhetnénk a phylloxera által sújtottak állami ellátásában, a védekezés és szőlőoltás ismeretében, hogy így idejekorán megmenthetnénk kedvelt szőlőtermelésünket a végpusztulástól.

Zih Károly.

Felhívás előfizetésre.

Nem hivatkozhatunk ugyan még évtizedes multra, mert mindössze is egy létjoggal bíró lap életében alig számbavehető idő óta áll fenn még csak a »Szarvas és Vidéke«, mindazonáltal szerénytelenség nélkül bátran elmondhatjuk, hogy azon elveket, melyeket lapunk megindításakor annak

*) Mi se!

zászlajára lüztünk, mindenkor becsülettel s kitartással szolgáltuk, egyetlen egy alkalmat sem mulasztva el — a mennyiben azt eddig az idő rövidsége (mióta lapunk megszületett) megengedte, — felhasználni, hogy azok megvalósítása felé — habár nem is rohamosan, hanem amint a viszonyok és speciális körülmények megengedték, — lépésenként ugyan, de azért folytonosan haladassunk. Hogy ez tényleg mennyiben sikerült, azt nem mi rajtunk áll megítélni; annyit azonban jól esik tudnunk, hogy olvasó-közönségünk, mely kezdetben tartózkodóbb álláspontra helyezkedett, immár meleg érdeklődéssel viseltetik lapunk iránt s ezt nemcsak létjoggal bírónak, hanem jövőendő haladásunk s emelkedésünk egyik szükséges factorának is kezdi tekinteni. Mennyiben felel meg az olvasó-közönség véleménye a tényeknek, azt már nem egyszer volt szerencsénk megbeszélés tárgyává tenni. Ép azért ezennel kijelentjük, hogy amaz elvek szolgálatában kívánunk ezentúl is önzetlenül megmaradni, melyeket eddig hangoztattunk, még pedig fokozott erővel, kitartó buzgalommal, nemcsak azért, hogy lapunk számára a vidéki társadalom hivatott közlönyei között mindenkor irodalmi nívoun álló beltartalma által kivívott helyet megtarthassuk, hanem hogy zászlaja alá gyűjtsük mindazokat, kik községünk és a vidék társadalmi viszonyainak beteges állapotát gyógyítani elég erővel és hivatással bírnak s a kikben megvan egyszermind a tehetség is, hogy nemcsak a conserválás, hanem a haladás helyes alapját is megvegyék.

Hogy e cél elérhessük nemcsak a helyi körülményekre s társadalmi életünk nyilvánulásaira leszünk tekintettel, hanem igyekeznünk fogunk a velünk közvetlen összeköttetésben lévő környékben felmerülő minden nevezetesebb mozzanatot a lehetőséghez hiven reprodukálni, hogy így lapunkat nemcsak Szarvas mondhasssa magának, hanem a vidék is föllehesse benne azt, mi reá nézve érdekel bir. Azért minden hozzánk közelebb eső helyen a közügyeket ismerő s a társadalom beléletével tisztában levő egyéneket levelezőkül kértünk föl.

Azt hisszük, hogy további működésünknek e rövid pár sorban hű programját adtuk, miért is teljesen fölöslegesnek tartunk lapunk érdekében minden további ajánlást.

Előfizetésiárak

Félévre . . . 2 frt 50 kr.

Negyedévre . . . 1 frt 25 kr.

Ennek beküldésére vidéki előfizetőink részére jövő számunkhoz kész utalvány uralapokat fogunk mellékelni, helyb. előfizetőink pedig lapkihordónknál eszközölhetik az előfizetés megújítását — a szerkesztő által kiállított nyugta átvétele mellett.

Szarvas, 1892. jul. 1.

Kiadóhivatal.

MI UJSÁG?

Kereskedők juniálisa.

A szarvasi kereskedők juniálisa, — mely a múlt hó 28-án tartatott meg a «Gróf Károlyi»-féle kertben, igazán méltó maradt a szép mulatságok emlékéhez, melyeket nekünk ez az ismert jó hírű czög

szállít s ismét beigazolta azt, hogy praktikus emberek a mi kereskedőink. Ráliczi-táltak az időjárásra, s olyan fényes-csillagos éjszakát adott nekik az ég, hogy egészséges és beteg embert egyaránt elcsaltak a cigánymuzsika hangjai, — legalább is a mulatság tájékára. Szereti a mi közönségünk a zenét, s csinál sétahangversenyeket. Nem egyszer megtörténik, hogy egy-egy jó lélek látva a «Bárány» környékén sétálók zeneszomját, drága pénzen húzat — nekik — «Ugyan ki az a korhely?» kérdik a szolid sétálók... Ez a hála; ilyen közvetett fizetségből nem sokat tányérozna össze Lublón nyaraló Pepink. — Node legalább ilyenkor nem egy embert sujt a korhelység vádja.

Sok most a virág Juniában; tehát szönyegekkel, nemzeti zászlókkal, divatos ruhaszövetekkel díszítették, varázsolták kedvessé a mulatság helyét, mely valóban úgy nézett ki, mint a divatüzlet izléses kirakata; hát még mikor megtelt, — valószínűs ezukrászbolt lett. Tarka lampionokkal sűrűn beszegett úton vezették át az érkezőket a rendezők; örömmel lesve minden arczon a meglepetés nyilatkozását.

Nem voltak sokan. Kényelmesen keringett a hatalmas sátorban vagy húsz-harmincz pár, dícsérve a távollevőket, kik talán figyelemből és önfeláldozással engedték át a tért nekik. Igaz, hogy nyári mulatságaink megszokottan oly tömegesek, hogy a táncz gyönyöreiből minél kevésbé veheti ki részét az ember. Feltűnő volt azonban, hogy éppen a kereskedők hiányoztak leginkább; talán csak nem vendégszerető figyelemből, a nagyobb kényelemre való tekintetből? Vagy ismét valami tánczrendezői félreértés? . . .

A kik azonban ott voltak, jól mulattak késő reggelig, s azután is végig süttél a nap a hosszú asztalok hangulatos társaságán, melyet vegyesen babéraikon nyugvó diákok — pardon jogászok, orvosok, mérnökök stb. — és a siker felett örvendő ifjabb Mercuriusok képeztek, kárpótólva a megcsalatozott vendéglőst.

Görögüz és egyéb illumináció is volt igérve, — még pedig ismert műkedvelő kezekből, — én azonban ezt nem vártam be. Azt mondják, nem sokat vesztettem. (A.)

— Gondnok választás lesz ma d. e. az istentisztelet végeztével az ág. ev. templomban. Jelölve vannak az eddigi gondnokon: *Sonkoly* Mártonon kívül *Csicsel* János és *Hrnicsjar* János.

— Egyházi újev. Holnap, jul. 4. évzáró gyűlést tart az ág. ev. egyház presbyteriuma. Ezzel egyidejűleg az igazgató lelkészi tisztség Nt. *Sárkány* János lelkész, érd. esperesre száll át.

— Uj szabályrendelet. Békésvármegye törvényhatósága a községi jegyzők, ezek özvegyei és az árvák sorsát biztosító szabályrendeletet alkotott, mely a megye minden egyes előjáróságának megküldetett. A szabályrendelet aug. 1. ig közszemlére ki van téve.

— Kitüntetett keresk. tanoncok. Az aradi kereskedelmi és iparkamara a helybéli alsófoku kereskedelmi iskola tanoncainak jutalmazására 16 frt 70. krt küldött. A tantestület ezen összegből Várady Lajost Réthy Sándornál egy arannyal, Tóth Kálmánt Komlovszky Jánosnál egy arany-

nyal és Krejsz Kajost ifj. Pöl testvéreknek két ezüst forinttal jutalmazta. A megmaradt összeg iskolai felszerelésre fordította. *Tajber* Gusztáv 5 francos aranyát *Krausz* Sándor *Fisbein* Ignácznak tanonca kapta, *Kmetz* Mihály három ezüst frjtát pedig *Nagy* Sándor *Kmetz* Mihály tanonca.

— Ipartestület Kondoroson. Kondoros, a vármegye legfiatalabb községének kézműiparosai tultesznek a vármegye székhelyének iparosain. Az ottani iparosok között ugyan is ipartestület létesítése iránt mozgalom indult meg, mely mozgalom már is a valóság stádiumában van.

— Hamis pénz. Múlt hó 28-án a városi adópénztárban egy adózó hamis egyforintossal akart adót fizetni, de a pénztárnok észrevevén a dolgot, azonnal jelentést tett a főszolgabiróná, ki is az ügyet illetékeségből a kir. járásbíróshoz áttette. Nevezett adózó a pénzt állítása szerint a piacon kapta. Valószínű hogy a hamis pénzdarab az orosházi felfedezett pénzhamisitóbanda gyártmánya.

— Hivatalos áthelyezés. Ebergényi László pénzügyőri szemlész helyébe a közelmúlt napokba Áron János pénzügyőriszemlész lett áthelyezve.

— Meghívó. Az önkéntes tűzoltóegylet szervező bizottsága tisztelettel meghívja T. Czimet folyó évi július hó 3-ikán Vasárnap délelőtti istentisztelet után a városháza udvarán megejtendő alakuló közgyűlésre, melyen az alapszabályok tervezete is meg lesz ismertetve. Szervező bizottság.

— Megjutalmazott iparostanulók. Az aradi ipar- és kereskedelmi kamara a szarvasi alsófoku ipariskola igazgatóságához 14 frtöt küldött a szorgalmasabb tanulók jutalmazására. Jun. 27-én tartott tantestület határozata értelmében az alábbi szorgalmas és jóviseletű tanulók nyertek jutalmazást: III. osztályból: *Hrnicsjar* János, *Tóth* Imre, *Zuba* Pál, 2—2 frtöt. II. osztályból: *Krajesovics* Márton, *Mácsanszky* Sándor, *Nyemesok* János, 1 frt, 50 krt. személyenkint. Az előkészítő és első osztályban: *Petrovics* Kálmán, 1 frt, 50 krt. *Tusjak* Pál és *Lestyan* Mihály, egy-egy frt. jutalomban részesültek.

— *Hrabéczy* Ernő m. kir. áll. vasuti főnök annak kijelentésre kért fel bennünket, hogy azon körülmény, mely szerint a főgymn. tanulók tömeges elszállításánál személy-kooupék hiányában marhaszállító-kocsikat is kellett igénybe venni: minden személyes mulasztás kizárásával pusztán abban leli magyarázatát, hogy a főgymn. igazgatóságtól tájékoztatás végett átküldött vizsgai értesítés tévedéstől nem jutott ki az állomáshoz. Máskor is minden alkalommal gondoskodva van elegendő számú kocsikról, valahányszor ez iránt az állomásfőnökség ideje korán értesítést nyor.

— Furfangos család. Szegény paraszt asszony keservesen bandukol be egy külvárosi kurtakocsnába, kérve kéri a csapláros, ne itassa az ő urát, szüntesse be azt a hilelt, mi lesz a családból, ha a gazda torkán eregeti le minden keresményét. A szegény asszony sopánkodását meghallja a sarokban üllő cigánymenyecske. Oda sompolyog mellé, s azt kérdi tőle hogy:

— Látod-e szegény asszony ott az utcza végén leccész Márton? Az is olyan

korhely volt, mint a te urad, csak hogy a Márton felesége okosabb, tudja a módját, hogy kell az iszákos embert jó útra téríteni.

— Ugyan úgy-e? Hát mi annak a módja?

— Én bizony szívesen segítek rajtad is, ha akarok, — szól az armányos cigánynő. Adjál nekem vásznat, méretlent; 10 rőföt mérve, egy párnát, akibe csküdtél; adjál 1 ft 50 krt — ezüstbe. Ezekkel éjféltán első kakaskukoréskor háromszor kell felkerülnöm a keresztútra, s tudom istenem, hogy ettől úgy megjavul az urad, hogy akkor is a templomba megy, mikor a kocsmába indul.

A szegény asszony lépre ment. A Vera cigányné pedig a sok jó «gyógyszerrel» odább állott. A bíróságnál azzal mentette magát hogy: *Okos aki kéri, bolond aki adja!* A bíró úr magyarázta aztán meg neki, hogy a törvénykezés egészen más felfogással bír a közmondások jelentősége felől.

— Érettek. Főgymnásiumunkban a közönség élénk érdeklődése mellett f. hó 23. 24. 25 és 26. napjain folyt le az érettségi vizsgálat Főt. Sárkány Sámuelnek, mint a bányakerület Püspökének, és ngs. Kenessey Bélának, mint a kormány képviselőjének, ikerelnöke mellett. Sietünk megjegyezni, hogy pártatlanabb, ügybuzgóbb, egyetértőbb és a tanuló ifjúság ügye iránt melegebben érdeklődő elnökséget kívánni sem lehetett volna a főgymnásiumnak, mely igyekezett is magát erre méltóvá tenni. — Az érettségit tevő ifjak minden tárgyból annyira kielégítő eredményt mutattak, hogy az Elnökség örömmel fejezte ki kedves meglepetését a tapasztalt siker —, s lekötözve elismerését a tanári kar magas néveann álló szakképzettsége, — s lelkiismeretes munkája felett. — Az érettségre 43 jelentkeztek: az írásbeli folyama alatt vizsgálatot 2, az írásbelit meg nem állotta 2, s így a szóbelihez 39-en járultak, kik közül egy évre vettették vissza egy, két hónapra egy-egy tárgyból öt ifjú. A 43 közül tehát érettlé lettek 33-an és pedig a következő eredménnyel: *jeles*: 6 u. m. Balázs Ádám, Klein Lajos, Králik Pál, Lichteinstein Zoltán, Miskey Kálmán és Sztraka Ernő. «*Jó*», 10 u. m. Fuchsz Béla, Hoffer Dezső, Huszerl Jenő, Krámer Gusztáv, Molitorisz Lajos, Oláh Mihály, Schwieger Sándor, Trokan János, Ungár Samu és Varga Lajos. Egy-szerűen érettek 17-en. — 26-an este vidám bucsulakomát rendeztek az érettségihez járult ifjak, melyre a tanári kar is meghívták. A felhangzott pohárköszöntők az ifjúság részéről a kegyeletes hálának a tanári kar részéről pedig ama intéseknek adóztak, melyekkel a szerető apa bocsátja útra gyermekeit, kiket évok mulva, erkölcsileg, szellemileg megizmosodva, hivataluknak élő komoly férfiaként büszkén óhajt viszontüdvözölni.

— Tanítónőink, Bretz Berta és Lukes Hona k. a. a múlt hó utolsó napjaiban kitűnő sikerrel állották meg Budapesten a polgáriszkolai tanítónői vizsgát, bebizonyítva ezzel, hogy nemcsak a növendékeket vezetik általánosan elismert fényes eredménnyel, hanem azonfölül önképzésükre is juttatnak időt. Gratulálunk az elért sikerhez, s kívánjuk, hogy a szünet, igazán megérdemelt pihenőjük legyen.

— Értésítés. A hasznói könyvtárban

július 1-től hetenként egyszer, szombaton d. u. 5—6-ig lesz könyvosztás. Erről ez uton is értesítjük a t. kaszinói tagokat.

— Vizsgák a polg. leányiskolában. A helybeli társ. polgári leányiskolában jun. 30. és július 1-én ntű. Áchim Ádám esperes elnöke mellett folytak le a vizsgálatok és pedig — tegyük hozzá azonnal — rendkívül szép sikerrel. A szép számmal megjelent szülők azt a kellemes tapasztalatot szerezhették hogy az intézet tanerői nemcsak lelkesedéssel oldják meg feladatukat, s hogy az intézet vezetése *Moravcsik Géza* igazgató személyében kitűnő kezekben van.

— A szorgalmasabb növendékek jutalomban is részesültek, amennyiben most lett kiosztva egyrészt a Lusztig-jutalom, másrészt meg a Dolinay Gyula szerkesztő úrtól e célra küldött jutalomkönyvek is. A Lusztig-jutalmat kapták: *Dimény Hona IV. p.* és *Mihálfli Emma III. p.* n. Könyvjutalmat kaptak: *Mikolay Etel I. el.*, *Félix Erzsí II. el.*, *Réthy Örszi IV. el.*, *Szlovák Olga IV. el.*, *Mihálfli Hona I. p.*, *Engel Malvin II. p.*, *Kristóffy Anna II. p.*, *Lászlóffy Róza III. p.*, *Pásztori Berta III. p.*, *Sárosy Gizella III. p.*, *Stein Mathild III. p.*, *Wolfmann Aranka III. p.*, *Menzer Janka IV. p.*, *Krausz Fanni IV. p.* és *Tirpák Paula IV. p.* növendékek. — A vizsgálat végén a ntű Elnök emelkedett beszédet tartott, melyben a hármas örömet, a szülők, tanítók és gyermekek örömet fejezte, s egyuttal elismerését fejezte ki a tantestületnek a feltüntetett szép eredmény felett; erre az igazgató tolmácsolta a tantestületnek és növendékeknek köszönetét azért az önzetlen érdeklődésért, melyet a ntű Elnök mindenkor tanusit az intézet iránt, s tanusított most is a vizsgáknak vezetésével. — És mi, kik az intézetnek eredményes működését mindenkor érdeklődő figyelemmel kísértük, nem mulaszthatjuk el, hogy ez intézet ügyének végleges megoldását újból és újból ne ajánljuk az Elöljáróság és Képviselői figyelmébe. — Bizonyára tesz ez intézet a városnak annyi szolgálatot, hogy megérdemelje az anyagi támogatást.

— A főgymnásium értesítője. Tegnap kaptuk meg a helybeli főgymnásiumnak *Benka Gyula*, igazgató-tanár által közzétett, csinosan kiállított értesítőjét. Minthogy egyrészt az igazgató úrnak értekezését egész terjedelmében közölni óhajtjuk, s magának az értesítőnek tartalmát is bővebben szándékozunk méltalni; most röviden csak a következő adatok közlésére szorítkozunk: A főgymnásiumnak volt 11 rendes és 4 helyettes tanára; vallásstanároknak ötven működtek. A tanulók száma az év elején 392 volt vagyis a létszám a tavalyihoz képest 14 főnyi emelkedést mutat; évről-évre azonban e szám — részint elhalálozás —, részint kibetegedés — részint az intézet kötelekeiből való kiválás által 361-re apadt le. Elhaltak: *Ravasz István I.*, *Pásztori Jenő II.*, *Keller József III.* és *Félix Antal V. o.* b. tanulók. — A görög-pótló tárgyak már a VI. osztályban is előkerültek, amennyiben azok, kik a görögöt nem tanulták tavaly, folytatólag a következő osztályokban is a görögöt pótló magyarral és rajzzal foglalkoznak. — Az évi események sorában melegen emlékezik meg az értesítő a tanév küszöbén elhunyt *jeles* tanerőről *Mihálfli Józsefről*: «Harminczkét éven át hűségesen közreműködő tanártársunk, kinek ismétlődő s előtűnik veszélytelennek látszó betegeskedése nem sejtető a közeli szerencsétlenséget, augusztus 27-én az iskolai pihenőt az öröklét nyugalmával váltotta fel. — Megrendítő csapás a főgymnásiumra, midőn köréből kipróbált tanfőriak kiválnak, — főleg ha e kiválást a kiengesztelhetlen halál idézi elő. Mihálfli Józsefben sokoldalú tanárt s oly jókedvű vállalkozót veszítettünk el, ki többször megkönnyíté az alakuló tanév gondjait azzal, hogy nehézségek esetén nem vonakodott oly foglalkozási körbe belépni, melyet már hosszú tanári pályáján egykor betöltött. — A főgymnásiumot meglátogatták ez évben: *Mélt. Berzeviczy Albert*, közoktatásügyi államtitkár; *Ngos. Kenessey Béla*, mint a magas kormány megbízottja az érettségielnök; *Mélt. Sárkány Sámuel*, bányakerületi Püspök, ki elnökként vezette az érettségiakat és *nagys. Bánhegyi István*, *Békésvármegye kir. tanfelügyelője*, ki a tanítóképzési vizsgáknak volt jelen. — Örvedetes tudomásul szolgál főleg a 2000 frtnyi államsegély, mely beruházási célokra lett juttatva. — Új tanítók. A múlt hó 28-án tartott tanítóképzési vizsgálaton heten nyertek oklevelet, kik közül négyen nyilvános, hárman magántanulók voltak, — névszerint a következők: *Krsnyák Mihály*, *Marcsek György*, *Ridegh János*, *Slajchó Mihály*, *Gally István*, *Micsátek Vladimír*, s *Kvacsala Ludmilla k. a.* — Művirágkészítésből tanfolyamot nyit fiatal leányok részére e hó elején *Mokry Jolán* Úrhölgy. Volt alkalmunk a polg. leányiskola munkakiállításán megtekinteni a valódi művelésről tanuskodó virágokat, s közvetlen tapasztalatunk alapján legmelegebben ajánljuk *Mokry* kisasszony vállalatát a t. szülők pártoló figyelmébe!

— Áthelyezés. Fedor Károly helybeli m. kir. adóhivatali ellenőr pénzügyministeri rendelettel a b.-csabai kir. adóhivatalhoz lett áthelyezve, helyére az ottani ellenőr *Nemtusák Flóris* jó a szarvasi kir. adóhivatalhoz.

— Tanítói állás. Csorvási ág. cv. egyház pályázatot hirdet a s. tanítói állásra. Fizetése 350 frt és lakás, tometéseknél stóla: Nagy halottól 50 kr., kicsitől 30 kr. Ez állás egy év múlva rendszeresítettik.

— Segéd-tanítói állás. *Öcsödön* a 3-ik oszt. fiúiskolába segéd-tanító szükségeltetvén, ezen állásra az egyház pályázatot hirdet; fizetése leendő — 300 frt készpénz s egy szoba fűtéssel.

— Segéd-nótanítói állás. Szintén *Öcsödön*, az I-ső és II-ik oszt. leányiskola vezetésére egy segédnótanító kívántatván — a nyugalomba vonulni kívánó tanító pályázatot tesz közzé a „*Népt. Lapja*”-jában. A segédnótanító javadalmazása 10 óra — teljes ellátás, egy butorozott szoba, fűtés és 100 frt készpénz.

— Alakuló kaszinó. Kondoroson mozgalom indult egy uri kaszinó megalakítása iránt. Június 29-én volt az első értekezés, melyen jól megbeszélletott az ügy s a kaszinó létezésének feltételei tárgyalva. Az értekezés bizottságot küld a maga kebeléből, tervezet és költségvetés kidolgozására. A kaszinó alakításának kedvez ez idő szerint azon körülmény, hogy leendő helyisége terv szerint berendezhető, a mennyiben Mázor

József birtokos hajlandó átengedni a czélra a központban épülő bazát, s annak belső berendezését a czélnak megfelelőleg eszközölné. A kassza tagjainak száma előre láthatólag 35. Ez összeg növekedésére van kilátás.

— Két okleveles születésnöt választott. Kondoros községe múlt szombaton Dr. Kreszmárik János főszolgabíró elnöklele mellett. Négy pályázó közül megválasztott: Novák Paulin férjezett Balta Samuelné, és Varga Anna, férj. Bartos Istvánné.

— **Levelek sulya és tarifa.** Julius 1-én a levelek sulyára és tarifájára vonatkozólag a következő újszabályok lépnek életbe: A levél maximális sulyát 250 grammról 500 grammra emelik fel, ami azonban természetesen nem érinti a hivatalos leveleknek 1 kgr.-os sulyhatárát. A 250 gr. sulyt meghaladó díjköteles levél frankodija a helyi forgalomban 9 kr. a nem helyi forgalomban 15. kr. Az ajánlás díja, a portó pótlék stb. nem változik. A levél térfogata nem haladhatja meg a három irányban a 10. 20. illetve 30 cent. és ha a levél tekeresalakú, hosszúságban 30 és átmérőben 15 cent. A postai csomagtarifa is változik, még pedig olyképpen, hogy az eddigelé 500 grammig szedett 12. illetve 24 kros tételek megszűnnek és a postai csomagok a magyar belföldön éppugy, mint a német birodalommal való forgalomban 5 kros egy s'ges díj alá esnek (75 gmig 15 kr. azontul 30 kr.) Ez nem érinti azonban a pénzes levelek sulydíját, mely továbbra is változatlan marad (75 gmig 12 kr. azontul 24 kr.) A csomagok és pénzeslevelek értékdíja is változik, a mennyiben az 50 frtig járó 3 kros tétel megszűnik és az értékdíj a magyar belföldön éppugy, mint a német birodalommal való forgalomban 300 frtig egységes (6 kros tétel).

— **Epilepsia eskór visszacsús nélkül gyógyítható.** A tudomány eme csodás sikere ezer és ezer alkalommal bebizonyult. Bövebb értesítést ad levélpostabélyeg beküldése mellett "Office Sanitas, Paris 30 faubourg Montmarbre.

Selyem hamisítvány. Egységünk el egy mintát a venni szándékolt fekete selyemből s a hamisítás rögtön kiderült. Mert míg a valódi s jól festett selyem az elégetésnél nyomban összehődrődik és csakhamar kialszik, maga után csekély világosbarna hamut hagyván; addig a hamisított selyem (mely zsíros színi-szalonnás-leisz és könnyen törlik) lassan tovább ég. (minthogy rostszálai a festanyagtól telítetlen tovább izzanak) és sötétbarna hamut hagy maga után, de valódi selyem módjára soha össze nem pödrödik, csak meggyöbül. **Heunenberg G.** (cs. kir. udvari szállító) **selyemgyára Zürichben,** házhoz szállítva, postabér- és vámmentesen szívesen küld bárkinek is mintákat akár egyes öltönyökre való-akár egész végekből levő valódi selyemszövetekből.

Irodalom.

— Az «Ország-Világ»-ot, e kitünő képes és szépirodalmi lapot, mely Benedek Elek szerkesztésében hétről-hétre érdekesebb tartalommal s kiváló művészi becsű képekkel jelen meg a június-szeptemberi negyed alkalmából különösen ajánljuk olvasóink figyelmébe. Az «Ország-Világ»-on legutóbb a koronázás jubileuma alkalmából is meglátszott, hogy a szerkesztő és kiadó a legnagyobb áldozattól sem riadtak

vissza: méltóképen örökíteni meg a nagy jelentőségű napokat. Négy héten keresztül közölte e lap a szebbnél szebb és érdekesebb képeket a koronázási ünnepekről. Valóban érdemes, hogy a ki még eddig nem előfizetője a lapnak, nem csak Juniustól, de januártól kezdve is előfizessen rá, hogy így egy teljes évfolyam jusson birtokába. Ez azért is ajánlatos, mert az első két negyedben jelent meg Beniczkyné Bajza Lenke »Delia» című nagyérdemű regénye. Az «Ország-Világ»-ban ezidőszert is két érdekes regény folyik, az egyik Sziklay János »Leonóra», a másik a híres olasz író, Serao Matild »Ábrándok» cz. regénye. Ezenkívül minden számban több novella, tárcza, költemény ismeretterjesztő cikkek, élet és jellemrajzok stb. olvashatók s a változatos rovatokat kiegészítik Székely Hászár nagy népszerűségnek örvendő heti krónikai, melyek nemcsak szellemességük, de minden fontosabb társadalmi, irodalmi stb. kérdésben megnyilatkozó őszinte, nyílt hangjuk által tűnnek ki. Az «Ország-Világ» minden héten más-más képpel díszített borítékban jelen meg s negyedévre 2 frt az előfizetési ára. Tehát nemcsak a legnagyobb, de a legolcsóbb képes lap is. Megemlítjük még, hogy az újonnan belépő előfizetők, ha csak egy hónapra fizetnek is elő, ingyen kapják a tavalyi díszes karácsonyi számot, mely nem előfizetőnek 50 kr., s ezenkívül kapnak még hat régebbi műmellékletet. Az «Ország-Világ» az egyetlen lap, mely állandóan ad műmellékletet előfizetőinek, még pedig évenként hatot, a legjelesebb magyar művészek től. Mutatványszámot a kiadóhivatal (Kecskeméti utca 6.) sz. kívánatra ingyen küld.

A »Női szépség művészetének tankönyve« címmel egy igen érdekes s a nőkre nézve nélkülözhetetlen könyvet írt Brankovics György, a »Magyar Nő Lapjának« fel. szerkesztője. A könyv tartalma a következő: I. rész: A női szépségről: általában s a szépség ápolásáról különösen. — II. rész: A bőr ápolásáról és szépítéséről: 1. Fürdés, mosás. — 2. A bőrszépítés hibái. — 3. A bőr és arc szépítése. — 4. A bőr és arc szépítőszerrei. — III. rész: A haj ápolásáról és szépítéséről. 1. A haj fésülése, mosása, kenése, sütése. — 2. A haj betegségei — 3. A haj gyógyítása és szépítése. — 4. A haj gyógyító és szépítőszerrei. — IV. rész: A szem ápolásáról és szépítéséről: 1. A szem épsége és tüze. — 2. A szem, szemöldök s pillák bajai. 3. A szempillák s szemöldök szépítése. — 4. A szempillák s szemöldök szépítőszerrei. — V. rész: Az orr ápolása és szépítése: 1. Az orr hajai. 2. Az orr gondozása és szépítése. — 3. Az orr gondozó és szépítőszerrei. — VI. rész: A száj ápolásáról és szépítéséről 1. A száj üdesége, gondozása általában. — 2. Az ajkak, a foghús, a fogak bajai. — 3. Az ajkak, foghús, fogak gyógyítása és szépítése. — 4. Az ajkak, foghús, fogak gondozó és szépítőszerrei. — VII. rész: A nyak és a karok ápolása és szépítéséről. 1. A nyak és karok bajai. — 2. A nyak és a karok gondozása és szépítése. — VIII. rész: A kéz és láb ápolása és szépítéséről. 1. A kéz és láb bajai. — 2. A kéz és láb gondozása és szépítése. — 3. A kéz és láb

gyógy- és szépítőszerrei. — IX. rész: Testszabályozás: 1. Az üdeség és erő előmozdítása s fentartása. — 2. Az üdeség s erő előmozdítószerrei. — X. rész: Illem és toilette: 1. Az illemes mozdulatok. — 2. A sikkes öltözködés. — 3. Az illatszerek. — 4. Szagosítók. — A »Női szépség művészetének tankönyve«-ét igen csinos kiállításban a »Magyar Nők Lapjának« kiadóhivatala adja ki. A sajtó alatt levő műnek bolti ára 1 frt 50 kr. leendő. A »Magyar Nők Lapja«-nak előfizetői azonban e könyvet kedvezményként (10 kr. postaszállítási díj megtérítése mellett) ingyen kapják. A »Magyar Nők Lapja«-nak előfizetési ára egész évre 6 frt, félévre 3 frt negyedévre 1 frt 50 kr. Megrendelések a kiadóhivatalhoz (Budapest, kishid-utca 9. sz.) küldendők. — Ajánljuk olvasóink figyelmébe.

CSARNOK.

Felmondunk a szakácsnének.

Mégis igaz, hogy azok az emberek a legholdogabbak, a kik meg sem születtek. Csakhogy nagyon kevés ilyen holdog ember van a világon. Én magam nem tartozom közéjük. S ez nagy baj; mert ha nem volnék, nem ennek s ha nem ennek: nem lenne szakácsné. Azaz hogy mégis volna, mert ha nem ennek, a feleségem csak azért is enne s így a szakácsnéktől nem szabadulnék meg. Különös, nem szabadulok meg tőlük, pedig öt év óta folyton csak szabadulok tőlük. Minden tizennégy napban egytől. Eleinte azt reméltem, hogy több a tizennégy nap, mint a szakácsné mióta azonban arról győződtem meg, hogy a baka több, mint a két hét, nem reménykedhetem többé a cselédek apadásában.

Határozottan a hármasszövetség az oka a cselédmizériáknak. Ha meg volna a világbéke, nem volna hármasszövetség ha nem volna hármasszövetség, nem volna hadsereg s ha nem volna hadsereg, nem lennének szakácsnék. Minthogy azonban a hadsereg folyton produkál szakácsnékat, a szakácsnék pedig katonákat, ebben a circulus vitiosusban tönkre megy nyugalman, megromlanak idegeim s megátkozom a világot. Számításaim szerint, öt évi házasságomban — 1825 nap alatt — 1304 szakácsnének volt. Legdorékbab a negyted lyány lehetett, mert legkevesebbet boszantott. Nem tolett szegénynek időből, az akaratata valószínűleg neki is megvolt.

Pedig feleségem a világ legtűrelmesebb asszonya. Mindent eltűr, csak azt nem, ha a szakácsné nagyon korán, vagy nagyon későn kel, ha kimenőt kér, ha szeretője van, ha hallgatag, ha sokat beszél, ha felesel, ha semmit sem felel, ha fukaron főz, ha pazarol, ha lomposan jár, ha cifráldik, ha énekel, ha sir, ha lassukezü, ha elhamarkodja munkáját, ha... stb. A leír és a stb. rovatba tartozó hibákon kívül a cselédlyálynak minden hibáját megbocsájtja. E hibákkal az ember ugyan akadémit kus lehet, de szakácsné nem, a mi már azért is fontos, mert az akadémiában semmit sem forralnak, a konyhában ellenben igen.

Álmaimban néha feltűnedezik a nyugalom ideáljának képe: egy kövér szakács-

né, akinek nem mondott fel a feleségem. A dicsó alakot keresve kerestem, de úgy tanultam, hogy az ideál az a valami, a mi nincs, egyszerűen az elérhetetlenség, az én ideálokat sem érem el, akárhogy nyujtózok is álmomban.

Az ebédnél a feleségem rendesen elpanaszolja a cseléddel való baját.

— Hallatlan, hogy ezekkel a cselédekkel mennyit kell szenvednünk!

— Hallatlan!

— S mást nem tudsz mondani?

Igazán nem tudtam, hogy mit mondjak egyebet? A minap, hogy a feleségem panaszára ráfordultam a cselédre, a feleségem másnap haragudott érte, hogy a szakácsnéval gorbáskodom. Lehet ő olyan jó mint a jóság, a cseléd nem marad meg, ha a háziur zsörtölődik.

A legközelebbi panaszkodásnál, azt hittem, hogy jó lesz, ha megnyugtatom az asszonyt.

— Lásd, lelkem, igazad van, de nem érdemes a szakácsnékkal veszekedni. Hiszen csak tévedt, máskor majd megfogadja parancsodat.

Máskor? Azért sem. Azonnal elköldöm. Még pártolod? Még csak az kellene, hogy az ur a cseléddel összeesküdjék a felesége ellen!

Mikor a legközelebbi tizenegy nap áldozata került sorra, egy árva szóval sem feleltem a panaszkozó beszédre. A feleségem egy ideig csak hallgatta, hogy hallgatok, aztán reám förmedt:

— Persze, ez téged egy cseppet sem érdekel. Az ur nem törődik a ház bajaival, az asszony szenvedjen miattuk. Akár betegé lehetek a boszuságtól, a nagyságos ur azért nyugodtan pőfékel.

Meg akarom jegyezni, hogy a nagyságos urnak eszeágában sem volt a pőfékelés. Hiszen a levesnél tartottunk csak és hátra volt még a fekete kávé és a pipa. Erre az utóbbira különben sem kerülhetett a sor, mert az asszony nem szerette a pipafüstöt, a pipa pedig füst nélkül nem ér meg egy pipa dohányt.

Érthető tehát, hogy a feleségem fent leirt kitörésére csak zavartan hebegtem. Valami arany középutat kerestem, melyen elmenekülhessek.

A beszélgetésnek az lett a vége, hogy felmondtunk a 1304 tizedik szakácsnénak és elküldtünk a »czupringer«-hez a 1314-ért. Míg ez megkerül, a feleségem rontja el az ebédemet. Hogy neki nem mondhatok fel! Pedig nem küldenék a czupringerhez másikkért.

Ifju barátaim, halljátok zokszavamat és fogadjátok meg tanácsomat. Vegyétek el a szakácsnékat. Így legalább nem panaszkodik rá a feleségtek.

Englishman.

Vasuti menetrend.

Érvényes 1892. május 1-től kezdve.

Szarvas-Mezőtúr.

7401. v. 7413. v.
Szarvas indul: 9:34 d. e. 1:46 d. u.
Mező-Túr érkezik: 10:20 2:32

Mezőtúr-Szarvas.

7412. v. 7402. v.
Mező-Túr indul: 12:36 d. n. 5:10 d. u.
Szarvas érkezik: 1:22 5:56

Arad-Budapest.

601. gy. 603. sz. 605. sz.
Arad ind: 8:20 d. e. 11:18 d. e. 9:05 este
Csaba érkezik: 9:20 12:50 10:50
ind: 9:29 1:15 d. u. 11:65 éjjel
Mező-Túr érkezik: 10:29 2:42 d. u. 12:49
ind: 10:30 2:50 12:53
Szolnok érkezik: 11:15 4:04 2:06
ind: 11:22 4:15 2:21
Budapest érkezik: 1:20 d. n. 7:25 este 5:50 reggel

Budapest-Arad.

602. gy. 604. sz. 606. sz.
Budapest ind: 1:55 d. u. 8:10 d. e. 9:30 este
Szolnok érkezik: 3:53 11:04 12:35 éjjel
ind: 4:02 11:14 1:05
Mező-Túr érkezik: 4:47 12:17 d. u. 2:08
ind: 4:49 12:24 2:09
Csaba érkezik: 5:52 1:48 3:33
ind: 5:57 2:13 3:53
Arad érkezik: 6:57 este 3:45 5:24 reggel

Felolvas szerkesztő és kiadó-tulajdonos:

VARGA JÓZSEF.

Tanulóul

azonnal felvétetik

egy 2-3 gymn. osztályt

végzett jó magaviseletű

fiú

MIKOLAY PÁL

fűszerüzletében, Szarvason.

Horgony-Pain-Expeller.

Ezen rég jönnek bizonyított bedörzsölést csúz, köszvény, tagszaggatás stb. ellen legjobban ajánlhatjuk a t. cz. közönség figyelmébe.

Egy üveg ára 40 és 70 kr. és a legtöbb gyógyszerárban kapható.

Csak horgonnyal valódi!

ÜZLETMEGNYITÁSI

A piactéren a várostól bérlet telepen állandó és nagyraktárt tartok

TÜZIFÁBÓL

nagyban és kicsinybeni eladásra, úgy szintén vágott fából. Hazai és porosz köszönet, kitűnő faszenet, valamint élesdi elsőrendű meszet bármily mennyiségben és időben. Építészek részére kedvezményezett áron!

marosi, békési homokot

és szemcsés kavicsot, továbbá portlandi és roman cementet gyári áron. Főtörökvelem olcsó árak mellett pontos és szolid kiszolgálás, és hogy a keresett cikkek bármely időben kaphatók legyenek. A raktáram szives megtekintésére kérem a t. cz. közönséget és iparos urakat. Szarvas, 1892. június hó.

Scheiner Jakab.

Értesítés.

A beállott építkezési idény alkalmából van szerencsém ajánlani a legjobb minőségű

oltott és oltatlan meszet, portlandi és hidraulikus cementet, valamint homokot, mely cikkekből raktáramat gazdagon elláttam.

Ugy szintén készletben tartok **kül- és belföldi, valamint kovács-szenet, s mindennemű kemény-fát.**

A t. közönség eddigi szives bizalmát kérve, vagyok tisztelettel

Wigner Lajos

tűzifa-, kő- és faszénkereskedő.

5-6

SZARVASON.

Kitűnő minőségű tűzifa ára méter-ölenként házhoz szállítva — 13 ft.

Magyar Királyi államvasutak

Üzletvezetőség Aradon
13932. sz./III

HIRDETMÉNY.

A n. é. közönség tudomására kozzuk hogy a f. é. május hó 1-én életbe lépett nyári menetrend alkalmából kiadott általános menetrend hirdetmény II részében a mezőtúr-szarvasi vonatra vonatkozólag közzé tett 7411 és 7414 számú vegyes vonat közlekedését f. é. június hó 30-ával beszüntetjük; helyette f. é. július hó 1-től kezdve alábbi menetrendben a 7401 és 7402 személy vonatokat helyezük forgalomba — mely vonatok Mezőtúron az arad-budapesti fővonalon közlekedő gyors vonatokhoz csatlakoznak.

Mezőtúr felé	7401.	Szarvas felé	7402.
	szem. vonat		szem. vonat
	I.II.III. o.		I.II.III. o.
Szarvas, ind. d. e.	9.34	M.-túr i. d. u.	5.10
P.Bánréve (mh).	9.55	P.Bánréve (mh).	5.36
M.-túr érkezik.	10.20	Szarvas érkezik.	5.56

Jegyár: Az indulási és érkezési idő a közép európai (zóna) időszerint van kitüntetve.

Arad 1892 Junius hóban

Üzletvezetőség.

(Utánnnyomás nem díjazatik.)